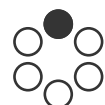

САЙТ БЕЗ БАР'ЄРІВ

10 складових базової
доступності сайту

Запорізька обласна
державна адміністрація

цифрова
безбар'єрність

В межах ініціативи першої леді України
Олени Зеленської «Без бар'єрів»

Чому важливо працювати над доступністю сайту?

Станом на вересень 2023 року в Україні **3 мільйони людей з інвалідністю**, які мають порушення зору, слуху, рухових функцій, когнітивні порушення, порушення мовлення або їхні комбінації.

Доступ до інформації і цифрових послуг – **право всіх громадян**, а цифрові сервіси мають бути зручними, зрозумілими та для кожного

Сайти громад є офіційним і часто основним джерелом інформації для громадян, тому вони повинні бути не лише інформативними, а й максимально зручними та зрозумілими для всіх користувачів без винятку.

У 2022 році було ухвалено національний стандарт з вебдоступності – ДСТУ EN 301 549:2022, заснований на однойменному європейському стандарті. ПРООН в Україні у партнерстві з Міністерством цифрової трансформації та за підтримки уряду Швеції розроблено **офіційний український переклад WCAG 2.1**

Вебдоступність

освітній серіал на платформі Дія.Освіта

Інклюзивний вебдизайн

освітній серіал на платформі Дія.Освіта

Посібник з вебдоступності

підготовлений на основі освітнього серіалу «Вебдоступність» на платформі Дія.Освіта

WCAG 2.1

Настанови з доступності визначають, як зробити вебвміст доступнішим для людей з інвалідністю

Добірка корисних додатків для людей із порушеннями слуху

Добірка корисних додатків для людей із порушеннями зору

Показник базової доступності охоплює **10 складових** безбар'єрного сайту:

1. Достатня контрастність тексту;
2. Наявність альтернативного тексту для всіх зображень;
3. Наявність доступного тексту для всіх гіперпосилань;
4. Наявність текстових міток для всіх кнопок;
5. Наявність текстових міток для полів форм;
6. Програмне визначення основної мови сторінки;
7. Відсутність помилок у коді сторінки;
8. Надання механізму для швидкого переходу до основного вмісту сторінки;
9. Маркування фокуса клавіатури;
10. Підтримка керування за допомогою клавіатури.

1

Достатня контрастність тексту

*Низький рівень контрастності тексту ускладнює сприйняття та читання інформації на вебсторінках людьми з частковою втратою або ослабленням зору. Текст достатньо чітко відрізняється від фону, щоб його було легко прочитати. Простими словами: колір тексту і колір фону мають бути настільки різними, щоб текст не «зливався» з фоном, навіть для людей зі слабким зором

Коефіцієнт контрастності для текстів, які є великими згідно з WCAG
(18 кегль звичайного шрифту або 14 кегль напівжирного шрифту)

3:1

Коефіцієнт контрастності для текстів, які НЕ є великими згідно з WCAG
(менше 18 кегля звичайного шрифту або 14 кегля напівжирного шрифту)

4,5:1

**Перевірити контрастність
можна за допомогою
таких сервісів:**

Lighthouse

Accessibility
Insights

Colour Contrast
Analyzer

2

Наявність альтернативного тексту для всіх зображень

*Не відображається на екрані, озвучується скрінрідером для людей із порушеннями зору, передається через атрибут alt.

Потрібно додати до всіх зображень, що є важливими для сприйняття змісту, коректний альтернативний текст, використовуючи HTML-атрибут **alt** або відповідне поле в адміністративній панелі сайту.

Якщо зображення декоративне і не потребує озвучення скрінрідером, то атрибут alt має бути порожнім (alt = «»).

Приклад альтернативного тексту:

alt = «Прапор Запорізької області»

Для користувача скрінрідера під час відвідування сайту ЗОДА і переміщення сторінкою ця іконка буде озвучена, як Прапор Запорізької області

Рекомендації з написання коректного alt-тексту

Альтернативний текст має бути інформативним, але при цьому не перевантажений деталями. Оптимальна довжина до 150 символів

Також не потрібно починати зі слів “зображення”, “картинка”, скрінрідер повідомляє користувачу, що це зображення

Не потрібно дублювати текст статті, як альтернативний текст до зображення. Скрінрідер у такому випадку читатиме один і той самий текст двічі.

Для іконок і кнопок опишіть дію. наприклад, “Пошук”. Для схем, діаграм, інфографіків - передавайте основний зміст або висновок

Альтернативний текст має бути написаний простою мовою, без складних конструкцій і зайвих слів

3

Наявність доступного тексту для всіх гіперпосилань

*Користувачі, які користуються допоміжними технологіями, зокрема скрінрідерами, не можуть зрозуміти призначення гіперпосилань, якщо вони представлені лише у вигляді зображень (іконок, піктограм чи банерів) і не мають текстового опису.

Всі гіперпосилання на сайті повинні мати видимий текст або прив'язане зображення (наприклад, логотип). Якщо посилання не має тексту, то потрібно переконатися, що наявний відповідний альтернативний текст. За допомогою **атрибуту `aria-label`** можна задати текстову назву елемента, яка не відображається на екрані, але зчитується програмами зчитування з екрана, якими користуються незрячі люди.

 Facebook сторінка

`aria-label = «Facebook»`

 Youtube канал

`aria-label = «YouTube»`

 Telegram канал

`aria-label = «Telegram»`

4

Наявність текстових міток для всіх кнопок

*Кнопка пошуку, кнопки для надсилання форм, кнопки для показу додаткового вмісту повинні мати текстову мітку для скрінрідера.

Якщо кнопка замість тексту має зображення, то необхідно переконатися, що наявний відповідний альтернативний текст. За допомогою атрибуту **aria-label** можна задати текстову назву елемента, яка не відображається на екрані, але зчитується програмами зчитування з екрана, якими користуються незрячі люди.

Наприклад:

aria-label = «Авторизуватись»

5

Наявність текстових міток для полів форм

*Наявність текстових міток для полів форм означає, що кожне поле має зрозумілий підпис, який пояснює, яку саме інформацію потрібно ввести. Це важливо, тому що користувачі одразу розуміють призначення поля, не здогадуються і не помиляються під час заповнення форми.

Потрібно перевірити, щоб усі поля введення, прапорці, радіокнопки та випадаючі списки мали чітко видиму мітку, яка програмно пов'язана з відповідним елементом керування. Для встановлення такого зв'язку слід застосовувати **тег `<label>` з атрибутом `for`** або **атрибут `aria-labelledby`**.

При цьому текстова мітка повинна давати чітке розуміння призначення поля.

6

Програмне визначення основної мови сторінки

*Програмне визначення основної мови сторінки є важливим, адже воно дозволяє допоміжним технологіям коректно відтворювати текст, забезпечує правильну вимову під час озвучення та полегшує сприйняття інформації користувачами з порушеннями зору, підвищуючи загальну доступність вебсторінки.

Для визначення основної мови сторінки необхідно встановити для елемента `<html>` атрибут `lang` із коректним значенням

якщо основна мова українська: `lang=«uk»`
*значення «ua» є некоректним

якщо основна мова англійська: `lang=«en»`

7

Відсутність помилок у кодї сторінки

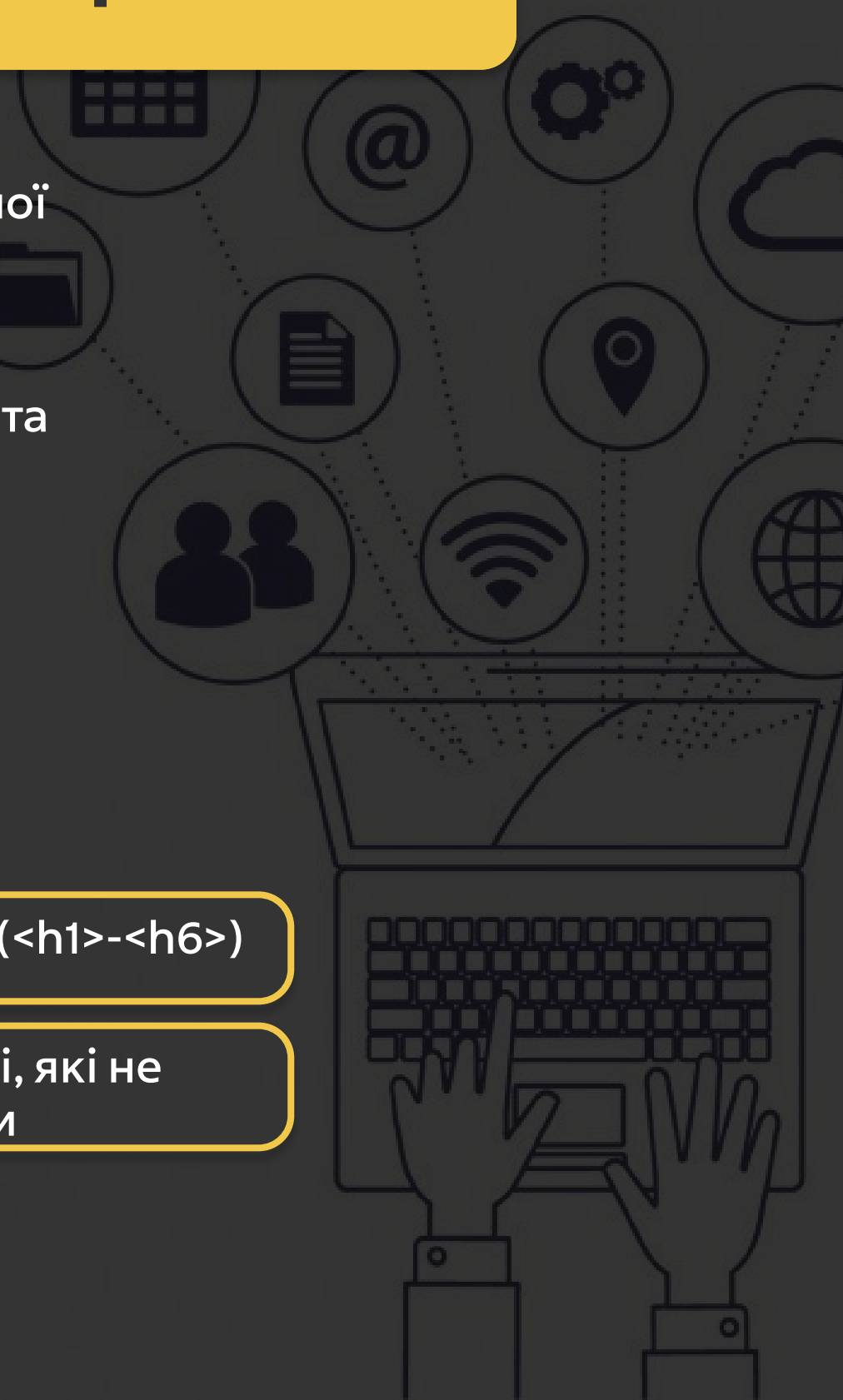
Відсутність помилок у кодї сторінки є важливою для стабільної та доступної роботи сайту, адже на практиці таких помилок може бути багато й вони мають різний вплив. Варто звертати увагу не лише на їх кількість, а й на те, чи не порушують вони структуру сторінки, логіку навігації, коректне відображення та взаємодію з елементами, а також роботу допоміжних технологій. Важливо тестувати сайт на доступність як автоматично, так і вручну.

найпоширеніші помилки, які заважають користувачам користуватися сайтом повноцінно

дублювання атрибута id (використовується для унікальної ідентифікації елемента на сторінці)

порушена ієрархія заголовків (<h1>-<h6>)

інтерактивні елементи на сайті, які не можна активувати з клавіатури

8

Надання механізму для швидкого переходу до основного вмісту сторінки

Надання механізму для швидкого переходу до основного вмісту сторінки потрібне для того, щоб користувачі могли **одразу перейти до головної інформації**, минаючи повторювані елементи інтерфейсу (меню, шапку, навігацію, банери).

Без правильно налаштованого механізму переходу користувачі клавіатури та скрінрідерів мають щоразу проходити десятки пунктів меню, щоб дістатися потрібної інформації.

Найчастіше це реалізується у вигляді посилання **«Перейти до основного вмісту»**, яке стає видимим під час навігації з клавіатури.

принцип механізму для швидкого переходу до основного вмісту сторінки

користувач на сторінці сайту хоче переглянути основний вміст і натискає клавішу Tab

потрапляє на посилання «Перейти до основного вмісту», натискає клавішу Enter

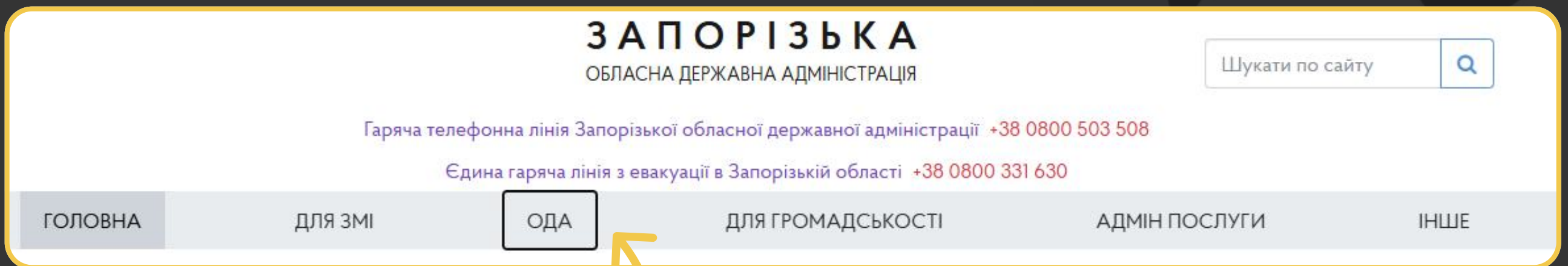
фокус одразу переходить до головного вмісту сторінки, пропускаючи меню й інший другорядний контент

9

Маркування фокуса клавіатури

Маркування фокуса клавіатури потрібне для того, щоб користувач бачив, який елемент сторінки зараз активний під час навігації клавіатурою (коли переходять між елементами клавішею Tab).

Це потрібно для користувачів скрінрідерів у поєднанні з клавіатурною навігацією, людей, які не користуються мишею, а пересуваються сайтом за допомогою клавіатури.

це візуальна підказка (рамка, підсвічування), яка показує: «ось де ти зараз на сторінці»

при цьому фокус клавіатури має відображатися на всіх посиланнях та елементах сайту і при цьому бути достатньо контрастним відносно тла

10

Підтримка керування за допомогою клавіатури

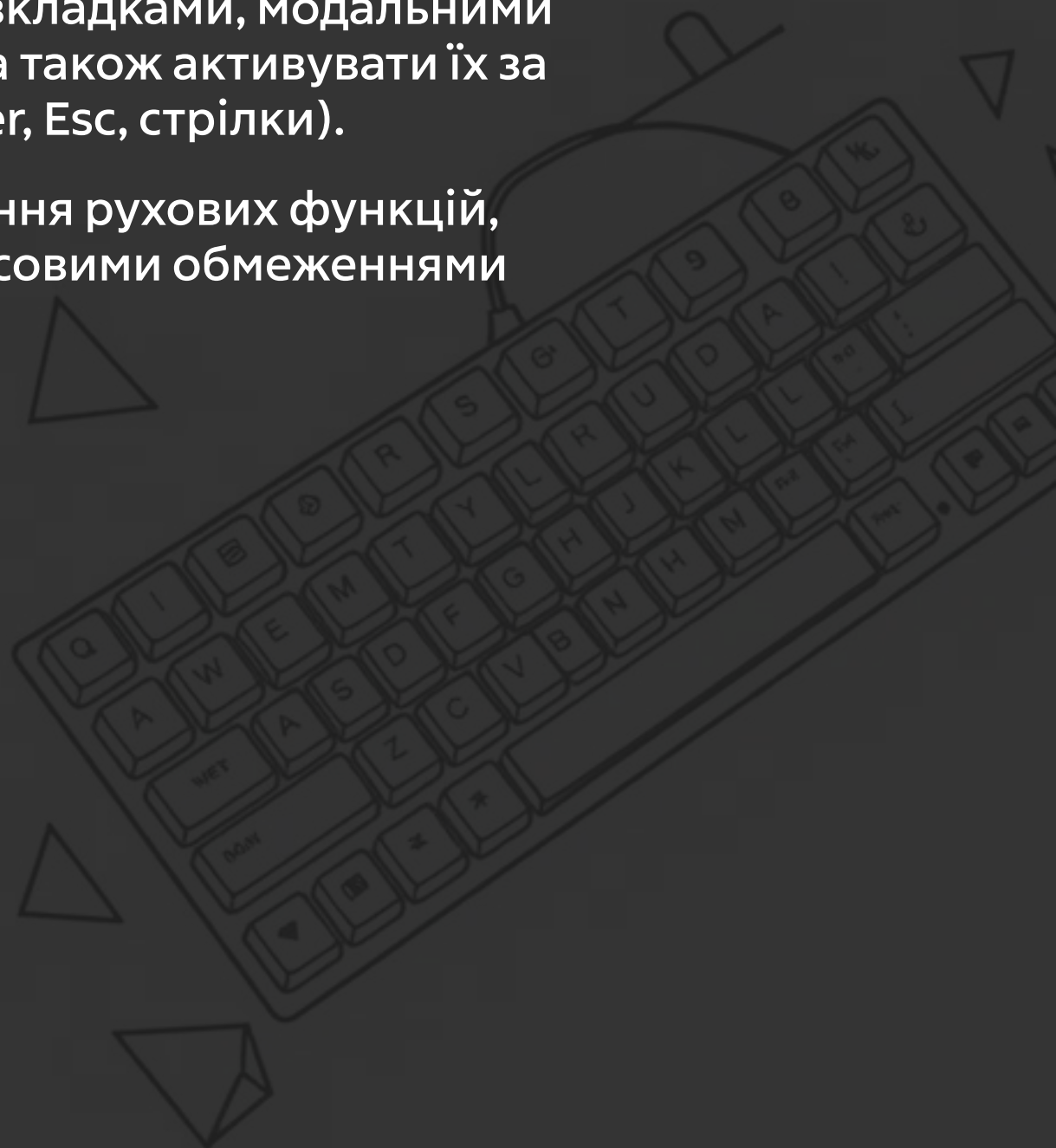
Користувачі повинні мати змогу за допомогою клавіатури переходити між посиланнями, кнопками, елементами форм, меню, вкладками, модальними вікнами та іншими інтерактивними компонентами, а також активувати їх за допомогою стандартних клавіш (Tab, Shift+Tab, Enter, Esc, стрілки).

Це особливо важливо для людей, які мають порушення рухових функцій, користувачів скрінрідерів, а також для осіб із тимчасовими обмеженнями (наприклад, після травм).

Стандартні інтерактивні елементи, які доступні для керування за допомогою клавіатури:

- кнопки (<button>)
- посилання ()
- поля (<input>)
- списки вибору (<select>)

При використанні власного інтерактивного елемента, атрибут `tabindex=«0»`

ЯК ПЕРЕВІРИТИ ДОСТУПНІСТЬ ВЕБСАЙТУ?

Accessibility Insights

Lighthouse

WAVE

Accessibility Scanner

Автоматичні сервіси перевірки доступності сайтів зручні, але не завжди ефективні, адже виявляють лише частину проблем і не здатні оцінити зручність навігації для реальних користувачів.

Тому для повноцінної оцінки вебдоступності обов'язково потрібна ручна перевірка — з використанням клавіатури, скрінрідерів (NVDA на Windows, VoiceOver на macOS)

Доступність — це про зручність, зрозумілість і повагу до користувача. 10 складових базової доступності можуть суттєво покращити досвід користувачів. Саме з них починається сайт без бар'єрів.

Сайт без бар'єрів — це реально!

